predlog tov. Malenškove sklep, da naj sekcija še enkrat skuša urediti vprašanje naturalnih stanovanj ob selitvi, ker nas tozadeven odlok ni zadovoljil.

Za poverjenika za učiteljske gospodarske institucije je bil izvoljen tov. Rant.

Josip Lapajne, preds. **Rupret V.**, tajnik.

+ **JUU SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DESNI BREG** je zborovalo dne 15. maja 1935. v Mariboru. Od 111 vpisanih, navzočih 89, t. j. 80%.

Tov. predsednik je po pozdravu dal besedo tov. Lavriču, ki je končal svoj referat o **»življenjski šoli«**, katerega je podal na osnovi dolgoletnih razglabljanj in prakse. Debata o referatu se bo vršila po hospitaciji na šoli referenta.

Nato je v referatu: **»Moji vtisi ob pregledovanju šol«** podal tov. Vranc pregledno sliko vtisov, ki jih je dobil ob priliki pregledovanja, katero ga je prepričalo, da se v pretežni večini dela v smislu sodobne pedagogike, tako glede koncentracije snovi, aktivnosti dece in medsebojne zveze učencev. Ideal nadzorovanja mu je: prijateljski obisk, ki naj prinese dobrohotne nasvete, podporo in pomoč celotnemu šolskemu delu.

V dialogu sta nam podala tov. Hren in Vranc v ciklusu: **»Učiteljski gospodarski dan«**, nastanek in zgodovinski razvoj zadružništva, ter njega ogromni pomen, in podrobno razpravljala o naših stanovskih gospodarskih organizacijah, katere smo do sedaj mnogo zapostavljali, a se jih bomo morali čim tesneje okleniti, kajti, šele na gospodarsko trdnem temelju je mogoče uspešno graditi močno organizačno in prosvetno stavbo.

Vsi predavatelji so bili deležni pohvale zborovalcev.

Po prečitanju važnejših dopisov se je določil dan izletnega zborovanja na dne 15. junija 1935. v Sv. Lovrencu na Pohorju.

Petrovič Simon, preds. **Šeško Ivan**, taj.

+ **JUU — SRESKO DRUŠTVO V LJUTOMERU** je zborovalo 13. aprila v Radencih.

Zbrali smo se vkljub neprijetnemu vremenu v precejšnjem številu.

Predsednik, tov. Mavrič, nas je uvodoma informiral o delu in težnjah organizacije; očrtal obljube prosvetnega ministra, tičoče se zidave šol, izenačenja disciplinskega postopka učiteljstva z ostalim uradništvom, poprave krivic učiteljem-vojakom, nastavitve brezposelnih in vprašanja učbenikov. — Omenil je tudi obisk bana dr. Puca v Ljutomeru, kateremu se je poklonila deputacija našega društva. — Tov. Porekar je sporočil zboru pozdrave ban. šol. nadz. g. Drnovška, ki se je baš tega dne mudil v Ljutomeru.

Gospodarski referat tov. Hrena je prečital in komentiral članstvu tov. Ivanjšič. Po daljši debati se je izvolil 6 članski odbor, ki ima nalogo razmišljati, kako naj bi se težnje, delo in dohodki vseh teh naših raznih gospodarskih panog centralizirali.

Pri obravnavi dopisov je članstvo sklenilo:

1. V polni meri podpiramo resolucijo mariborskega učiteljskega društva, naj ostane učiteljska šola v Mariboru neokrnjeno ohranjena — in dodajamo, naj se vanjo sprejemajo tudi absolventi meščanskih šol.
2. Razvrstitev namestitve učiteljskih abiturientov naj se nujno ravna po gmotnih razmerah posdincev. Dalje naj odloča o učiteljevih dolžnostih in pravicah samo merodajna oblast po zakonu in naj se lajiki ne vmešavajo v naše zadeve.
3. Učiteljski dom naj bi bil cenejši — in naj bi sprejemal tudi ženski naraščaj.
4. Ker nas »Učit. tovariš« obvešča o vseh važnih dogodkih in problemih učiteljskega stanu odklanjamo obvezno naročitev »Narodne prosvete«.

Zadnje zborovanje bo v juniju.

K. Maurič, preds. **M. Klemenčič**, taj.

+ **JUU SRESKO DRUŠTVO V ŠKOFJI LOKI** je zborovalo v soboto dne 11. maja v narodni šoli v Selcah nad Škofjo Loko in je bila udeležba kljub vsem težkočam kar zadovoljivo lepa.

Zborovanje je otvoril in vodil društveni predsednik tov. Vojteh Debeljak, ki je podal uvodoma obsežno situacijsko poročilo zlasti iz stanovsko-političnih in šolsko upravnih vidikov. Razmotrival se je disciplinski postopek, pravilnik k zakonu o narodnih šolah, o učiteljicah ženskih ročnih del, draginjskih dokladah, težkočah, ki se imajo z njimi boriti novinci, monopolizaciji učbenikov, učnih načrtih in drugo. S posebnim, spontanim navdušenjem je bil za tem sprejet predlog, da se izrečejo obema učiteljema, narodnima poslancema tov. Pleskoviču in Doberšku čestitke.

Izčrpno tajniško poročilo tov. Košce je obsegalo vse okrožnice in gradivo, v kolikor je bilo aktualno, nato pa je podala poročilo blagajničarka tov. Anica Terpinova, ki je zlasti vabila članstvo, naj svoje obveznosti napram organizaciji redno in sproti poravnava. Sicer je število zaostankarjev nizko a vendar... V blagajni mora biti red.

Referat o bolniškem zavarovanju učiteljstva je izostal zaradi obolelosti podpredsednika tov. Kokalja, toda učiteljstvo je kljub temu sklepalo o zavarovanju. Do zaključka pa ni prišlo, ker so si bila mnenja zelo deljena in je bilo slednjič vprašanje le preloženo na drugo zborovanje.

Vzorno predavanje o šolski disciplini je imel tov. Košca, ki je prikazal vse zmote, ki se širijo sem in tje pri našem učiteljskem delu. Grajal je ekstreme ,in slednjič poudaril, da je najboljša disciplina prisrčna vez učitelja z mladino.

Nič manj zanimiva niso bila nato izvajanja tov. Možeta Franceta, ki je razmotrival uspehe učnega travišča v Selcih. Njegove svojevrstne, a čisto nove misli so žele največji uspeh in si je ogledalo učiteljstvo travišče tudi na licu mesta.

Z nekaterimi slučajnostmi je bilo zborovanje zaključeno.

Debeljak Vojteh, preds. **Košca Franc**, taj.

Inozemsko šolstvo in učiteljstvo

* **V Nemčiji** je duh nemških šol prenasičen z idejo pangermanstva. V zadnji številki »Reichszeitung für deutsche Erzieher« piše g. Herman Diehl, da mora po priključitvi Sarske delati vsak učitelj na to, da se bo tudi delta Visle priključila k Nemčiji. V Nemčiji morajo biti tudi katehetje v »Savezu Socialno-nacionalnih učiteljev«. Z novim odlokom so razpuščeni roditeljski sveti, ustanovljeni 1919 leta. Odlok ustanavlja mesto njih »Schulgemeinde«, katerih člani so učitelji, starši in delegati hitlerjevske mladine. Šolski upravitelj je uradni predsednik in si izbira 5 članski svet »Jugendwalter« nazvan.

* **V Pragi** se bo vršila od 1. do 8. jul. t. l. II. celotedenska počitniška konferenca mladega učiteljstva v Pragi. K referatom so se prijavili tudi minister dr. Beneš (Delo za mir in čehoslovaško prizadevanje za svetovno sodelovanje), prof. dr. J. Kozak (Razmerje verstva in cerkve do demokracije in socialnega vprašanja), docent dr. J. L. Fischer (Naš nacionalizem in socialno vprašanje), poslanec dr. Jaroslav Stransky (Svetovni in domači politični pregled). Informacije se dobe na naslov: Svaz uč. čsl. v Prahe VI. Vratislavova ul. č. 8.

* **V Norveški** so učit. uvideli težak položaj države in **sami** pristali na 2—4% znižano plačo. Kdor se je protivil je zgubil vso plačo.

* **V Španiji** je odkazala vlada v l. 1933./34. za 4000 novih postavljenj 4 milijone pezet. Koncem preteklega leta je postavila 10 novih zgradb s 122 oddelki in učilnicami. Španski parlament je nakazal 28 milijonov pezet za šolsko reformo.

* **V Litvi** je bilo v preteklem šol. letu 2836 šol s 7855 učitelji in 301.398 učenci. Število šol in učencev raste od leta do leta. V letu 1932./33. je bilo 2794 šol in 7626 učiteljev. Na tisoč prebivalcev je prišlo v letu 1931./32. 117 učencev, v naslednjem letu 121, a v letu 1933./34., 123. Visoki šoli sta dve: Univerza Vitolda Velikega in poljedelska akademija v Dantovi. Na univerzi je bilo v letnem semestru 4277 studentov (3051 moških, 1226 ženskih). Srednjih šol je 55 s 994 učitelji in 15.433 dijaki. Učiteljskih šol je 9 z 962 kandidatoma.

* **V Belgiji** sta dve vrsti sred. šol: srednja šola (ecoles movennes) in višia srednja šola (athenees royaux); zato se deli izobrazba učiteljstva v dve stopnji. Učitelji srednjih šol I. stopnje se izobražujejo v srednješolskih učiteljskih zavodih. V ta zavod imajo dostop kandidati (-nje), ki so dovršili 18 let in maturo na srednji šoli. Študij traja 2 leti in se deli v tri oddelke: literarni, jezikovni in matematično-prirodoslovni. Od 34 teden. učnih ur je sedem odmerjenih pedagogiki (4 teorije in 3 prakse). Za višjo srednjo šolo se izobrazuje učiteljstvo na univerzi. Pravico do poučevanja jim daje t. zv. agregacija iz filozofije, literature in prirodnih ved. Ta študij traja 5 let in obsega eksperimentalno pedagogiko, metodiko izbranih predmetov, praktično vežbanje. Diplome, ki dovoljujejo poučevanje v omenjenih zavodih so štiri: za poučevanje zgodovine in literature za prirodne in matematične vede, za germanistične vede in za pedagoške vede. Pri tem izpitu se mora izkazati vsak z diplomo, ki ga opravičuje do poučevanja na I. stopnji. Od bodočih profesorjev pedagogike se zahteva vsaj osemletna praksa v osnovni ali srednji šoli I. stopnje.

* **»Osrednja vzgoja« na deželi v Angliji.** V Angliji so ustanovili tako imenovane »osrednje šole«, katere obiskujejo otroci iz daljne in bližnje okolice in to popolnoma brezplačno. Ena izmed najbolj znanih šol te vrste je v Alord-u v grofiji Lincolnshire. Alord je mestece z 2000 prebivalci, toda šola je ena najboljših te vrste v vsej deželi. 500 otrok obiskuje to šolo. Osem omnibusev oskrbuje prevoz šolarjev brezplačno v razdalji do 10 km. Pouk je posebno praktičen. Razen navadnih predmetov se uče dečki tudi tesarstva v tesarski delavnici (po 3 ure na teden), dve uri na teden pa se praktično udejstvujejo na vrtu. Deklice pa se uče kuhanja in šivanja. Ko dovrše šolarji enajsto leto, se uče znanosti — kemije, fizike in biologije, posebno z ozirom na poljedelstvo. Imajo dobro opremljeno delavnico, kjer delajo razne poljedelske poskuse. V delavnici imajo tudi sobo za filmske predstave. Filme jim brezplačno izposojuje »Kraljevski institut« v Londonu. Da ni šola brez radia, je umevno, saj imajo ingleške radiopostaje za šole vsak dan kaj na programu. — Ta šola uživa poseben sloves glede prehranjevanja otrok. Za 2 penija (okrog 3 Din v naši valuti) dobe otroci dobro kosilo (sestoječe iz mesa, zelenjave, mlečnih jedi in sadja). 250—300 otrok kosi dnevno v šoli, in kar je najbolj zanimivo, skoraj vse delo opravljajo deklice same. Zato določijo vsak dan 12 deklic.

Šolstvo v Turčiji

Ko je bila leta 1923. proglašena Turčija za republiko z Mustafom Kemalom kot prezidentom na čelu, je proglasila vlada za najnujnejši program dvig kulturnega nivoja turškega prebivalstva. To naj bi dosegla z ljudskimi tečaji in z reformo svojega šolstva, ki je bilo pod prejšnjim režimom močno zapostavljeno. Turška vlada je posvetila temu programu vso skrb in pozornost ter je dosegla velike uspehe.

ORGANIZACIJA ŠOLSTVA V LETIH 1923 do 1934.

Spočetka je posvetila vso pozornost izdajanju osnovnih šolskih zakonov in ukinitvi dotedanjega šolskega stanja. Organizacija je bila sledeča:

Materinske šole: Po anketi, razglašeni v letu 1924. so bile te šole organizirane po vzorcu ostalih evropskih držav še posebej po Fröblovih otroških vrtcih. Vanje imajo dostop otroci 4 leta stari, brez razlike na spol. So brez plačne in jih vzdržuje država. Vlada je sama dala vzgojiti v posebnih tečajih vzgojiteljice, za katere pa je pozneje ustanovila posebne zavode namenjene izključno za izobrazevanje učiteljic za materinske šole.

Osnovne šole (Slkmektepler). V stari Turčiji so bile osnovne šole deloma pet- deloma šestrazredne in jih je bilo razmeroma malo. (4894 šol z 336.061 učencem v 1923 letu.) Uprava teh šol je bila poverjena raznim činiteljem: ministrstvu šol, ministrstvu verstva, tujim šolam etc. Turška vlada je začela svojo reformno delavnost s tem, da je z zakonom 3. marca 1924. izenačila večino teh šol in jih podredila ministrstvu šol. Poučevanje na osnovnih šolah je proglasila za brezplačno in je končno z zakonom od 23. marca 1931. izdala naredbo, da je vsak turški otrok obvezen obiskovati turško osnovno šolo. Obvezen osnovnošolski obisk je z zakonom določila na 5 let in to od 7. do 12. leta za vsakega otroka. Da bi laže nudila podeželskemu prebivalstvu čim hitrejši pouk je otvorila poleg petrazredne šole še trirazredno. Petrazredna šola se je delila v nižjo trirazredno in višjo dvorazredno. V osnovnem poskusu izvedenem v letu 1925/26 je določila v nižjih razredih skupno vzgojo, v višjih pa je pouk individualizirala. Na koncu vsakega leta imajo učenci osnovne šole končni izpit in na koncu petletnega šolanja zaključni izpit. Izpričevalo o tem završnem izpitu je zadostovalo za sprejem v prvi razred srednje šole, učiteljske šole in obrtno šolo srednje stopnje. (Dalje prih.)

Novosti na knjižnem trgu

Fr. Ramovš, Historična gramatika slovenskega jezika. VII. knjiga. Dialekti. V založbi Učiteljske tiskarne v Ljubljani. 8°. str. I do XXXII., 1 do 206 (en zemljevidni črtež.). — Cena 290 Din.

Avtor tega monumentalnega dela o slovenskem jeziku je že pred leti objavil dialektološko karto, kjer so bila ozemlja posameznih dialektov z barvanimi ploskvami izražena. V ti knjigi pa je zbral vsa tista jezikovna dejstva, ki so značilna za dialekte, bodisi da so samo njihova razvojna lastnina, bodisi da je njihov značaj tak, da izraža posebno sorodstveno stopnjo. V uvodu govori o tem, kaj si imamo pod izrazom »dialekt« predstavljati in kaj je jezikoslovje doslej vedelo o slovenskih dialektih. V posebnem poglavju zariše potem meje osnovnih sedem dialektičnih plasti, ki so se tekom enega tisočletja razgibale v današnje število dialektov in govorov, ki jih ne šteje nič manj kot 39. Vsak dialekt je karakteriziran po svojih najtipičnejših pojavih, sproti so podane tudi zveze med posameznimi dialekti. Poglavja spremljajo tudi razmotrivanja o naselitvi Slovencev v Alpah in prometne razmere na slovenski zemlji, ki so posredovale razvoj posameznih jezikovnih pojavov. Navedena dejstva so z novim in bogatim jezikovnim gradivom, ki ga je avtor dve desetletji po vsi slovenski zemlji zbiral, podprta in vsaka skupina ima na koncu še seznam virov iz literature, ki je bila pri sestavi uporabljena. Knjigo zaključuje stvarno in besedno kazalo, ki pomagata bralcu hitro najti pouk tudi o kakem posameznem pojavu in o razmerju njegovem do kakšnega pojava v drugih dialektih. Bogatost in novost gradiva, kritično in moderno gledanje na jezikovno življenje in prvič sistematično obravnavana dialektizacija slovenskega jezika dajejo knjigi poseben pomen in važnost; s to knjigo so Slovenci zopet enkrat pokazali svojo žilavo delavnost in si pridobili uspeh, kakršnega drugi Slovani na tem polju še niso dosegli.

—k **Barje**, spominska knjižica, izdala Narodna šola Ljubljana-Barje, ki obhaja letos razne jubileje. Minulo je dobrih 100 let, ko so se prvi Barjani naselili na ona mesta, kjer so nekdaj živeli mostiščarji v svojih stavbah na koleh. To dobo opisuje znanstvenik dr. Anton Melik v brošuri z zgoraj omenjenim naslovom, barjansko učiteljstvo pa opisuje kulturne, gospodarske, socialne in druge razmere od početka do danes. Pesnik Ivo Peruzzi je za brošurico napisal in opisal barjanske prigode, pesmico pa je uglasbil tovariš ravnatelj F. Juvanec. Knjižica bo dobro služila pri domoznanskem pouku, zato jo priporočamo.

Novo!

Slike z Jadrana

velikost 42×52 cm. Slike so v bakrotisku (po fotografijah), katerim je priložen kratek popis

1. Baška na otoku Krku
2. Mesto Rab na otoku Krku
3. Slapovi Krke pri Skradinu
4. Šibenik
5. Pogled na Trogir z otoka Čiova
6. Pogled na Split
7. Dubrovnik
8. Pogled na Kotorski zaliv z Lovčena

Cena serije 8 slik nalepljena na lepenki s platnenim robom Din 80·— nenalepljena Din 30·—. Posamezne slike se ne prodajajo! Za cenj. naročila se priporočata

Knjigarni „Učiteljske tiskarne“
v Ljubljani in podružnica v Mariboru

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 8

priporoča: naočnike, ščipalnike, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Pelikan
RADIRKA

ZA NAVADNE
KOPIRNE
IN BARVNE
SVINČNIKE

GÜNTHER WAGNER k. d.,
Zagreb — Poštni predal št. 94

KDOR OGLAŠUJE
TA NAPREDUJE!

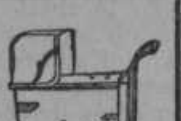

ZNIŽANE CENE
dvokoles, otroških, igračnih, invalidskih vozičkov, prevoznih tricikljev, motorjev, šivalnih strojev. Ceniki franko. „TRIBUNA“ F. BATJEL, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovška 4

Glavni in odgovorni urednik Vekoslav Mlekuž. — Izdajatelj: J. U. U. — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani. Za sekcijo odgovarja Ivan Dimnik.
Tiska Učiteljska tiskarna (predstavnik Francè Štrukelj). — Vsi v Ljubljani.